

KINA PÅ FREMMARSJ TAR RMB OVER FOR USD?

1. NIXON DRAR TIL KINA
2. HISTORISK TILBAKEBLIKK
3. DENG: REFORM AND OPEN UP
4. JIANG ZEMIN OG ZHU RONGJI SETTER GREP
5. HU FOR HARMONI
6. TO SYN PÅ UTVIKLINGEN FREMOVER
7. RMB SOM INTERNASJONAL VALUTA?

1. NIXON DRAR TIL KINA

Om formiddagen den 9. juli 1971 kunne man se en lang limousin gli gjennom gatene fra flyplassen og inn til Beijing. I bilen satt marshall Ye Jianying, den høyeste fagmilitære personen i Kina, og Henry Kissinger, sikkerhetspolitisk rådgiver til president Richard M. Nixon.

Hensikten med Kissingers hemmelig besøk er å berede grunnen for et møte mellom formann Mao og president Nixon. Et slikt møte finner sted syv måneder senere.

Dette møtet endrer verden

2. HISTORISK TILBAKEBLIKK

Etter Opiumskriften (1840-42) hang amerikanerne seg på britene – de ville også være med og nyte fordeler av handel med Kina.

Britiske lover skulle gjelde for britiske borgere. Og tilsvarende for andre vestlige land. Ekstraterritorialrettigheter, som er urimelige og ydmykende.

I 1949 gikk Mao seirende ut av den kinesiske borgerkrigen. USA, som støttet Chiang Kai-shek, var på feil side. Chiang flyktet til Taiwan med et par millioner mann. På denne øya etablerte Chiang og Kuomintang sitt eget regime.

3. DENG: REFORM AND OPEN UP

1978 tar Deng over. Helt klar på to ting:

- Kina skal gjenvinne sin fordums storhet
- Det skal skje ved økonomisk vekst

Pragmatisk: Markedsøkonomi med kinesiske kjennetegn.
Gjøre bruk av verden der ute for egen økonomisk fremgang.

Lykkes over alle forventninger.

Årlig vekst i snitt på nær ti prosent de siste vel 30 årene.

Men butter litt imot nå.

Kina helt avhengig av USAs velvilje.

Viste seg i desember 2001 – Kina blir med i WTO.

1979 Kina går til 29 dagers invasjon av Vietnam.
Deng sjekker ut med president Carter i forkant.
Sovjet nøyer seg med å brumme.

1980-84 Household responsibility system og jordbruket privatiseres

4. JIANG ZEMIN OG ZHU RONGJI SETTER GREP

4. juni 1989 Studentopprøret på Den himmelske freds plass slås brutalt ned.
Jiang tar over. Men ikke helt.

Januar 1992 Dengs sydlige reise

- Slutten av 1990-tallet, statseide foretak bygges ned (SOEs) og over 40 millioner mister jobben
- Slutten av 1990-tallet, boligmarkedet i byene privatiseres. Det innebærer stor overføring av formue til husholdningene.
- Tidlig på 2000-tallet – statseide banker må rekapitaliseres, tilsvarende nær femti prosent av BNP.
- Desember 2001 og Kina med i WTO

Jiang Zemin legger meget stor vekt på et godt forhold til USA.
Etter hvert bra kjemi med Bill Clinton.

5. HU FOR HARMONI

2002 – ryddig overgang av makten, etter regler Deng hadde laget.

To ganger fem år på toppen.

2012 og Hu Jintao må gi fra seg stafettpinnen til Xi Jinping.

Noe uro og spenning rundt dette. Hvor er Xi?

2005, Peaceful Rise for eksternt bruk

Harmonious Society for internt bruk.

Har lykkes med det første, så langt og stort sett

MEN: Kina den senere tid yppet seg kraftig i Sør-Kina havet.

Senkakus Islands tatt over av Japan i 1895

Lykkes dårlig med Harmonious Society

- Økende forskjeller
- Miljøsituasjonen kraftig forverret
- Gjestearbeiderne i byene (140 mill) har dårlige kår

Femårssplan for 2011-2015 tar saftig tak i disse problemene

- ”Inkluderende vekst” – alle skal med
- Oppgradering til moderne teknologi – bevege seg oppover verdikjeden
- Behov for lønnsinflasjon slik at reallønnen stiger kraftigere enn BNP
Hvorfor? Fordi andelen som privat konsum utgjør av BNP må opp.
- Gradvis styrking av den kinesiske valutaen (RNB), fra 8,28 til 6,39 mot dollar siden juli 2005.

6. TO SYN PÅ UTVIKLINGEN FREMOVER (FOREIGN AFFAIRS, SEPTEMBER/OCTOBER 2011)

I. Arvind Subramanian: The Inevitable Superpower

- BNP
- Handel
- Tilgodehavende på andre land

AS lager index basert på disse tre forholdene. Sterke konklusjoner.

- Kina snart på toppen. Nest størst i år. Størst i 2016, basert på PPP
- 2010 – Kina gikk forbi USA som verdens største produsent av industrivarer
- Kina vil dra fra USA langt raskere enn folk tenker seg

- Har mye ledig arbeidskraft – 30 prosent jobber i jordbruket
- Sparingen vil holde seg høy
- Kan ta igjen teknologiforsprang på en del områder
- Presser utenlandske foretak som vil etablere seg i Kina til å dele teknologi (tog, atomkraftverk, biler)
- Utvikler ny teknologi selv (jernbane, grønn teknologi)
- Utdanner mange ingeniører og oppgrader hele universitetssektoren
- USA har en dårlig balanse – med all sin gjeld til utlandet. Kina kan tenkes å bruke sine dollarfordringer til å presse USA, både militært og på teknologi
- **MEN:** Eier tross alt bare 8 prosent av gjelden til den amerikanske staten. Og vil selv svette kraftig om dollaren skulle falle kraftig

II. Salavtore Babones: The Hype and the Reality of China's Rise

Mange rare spådommer der ute.

Husk på Japan. På slutten av 1980-tallet – den japanske modellen var alle andre overlegne. Men hvordan gikk det?

Utviklingen de siste 20 årene, og Kina har høstet bonus på to områder:

- **Nedgang i befolkningsveksten**
  - Kvinner kommer inn i arbeidslivet. Mindre ressurser til å fostre opp barn.
  - Vanskelig situasjon – 120 guttebarn fødes per hundre pikebarn, mot 106 etter naturens orden

Økende urbanisering (mer vekst når bønder drar til byene)

- Men hva vil alle de unge og fattige mennene i byene gjøre som ingen kone får?
- Økende kostnader for samfunnet nå som mange, ensomme gamle må bli tatt vare på. Kina blir gammelt før det blir rikt.

Dessuten, forurensningen vil det koste mye å renske opp i.

Vedvarende økonomisk vekst basert på innovasjoner og nytenkning fordrer et annet politisk regime. Vil Kina bli fanget i “Middle Income Trap”?

“The overall size of China’s economy is thus likely to remain roughly equal to that of the United States for the remainder of the twenty-first century”.

Klart konsekvensene blir temmelig forskjellige avhengig av hvem du tror på, AS eller SB.

Panetta: Vi har ikke råd til ikke å komme overens med Kina

Nye: If we treat China like an enemy, she will become one

Yan Xuetong: **Relasjonen mellom land er i sin natur hegemonisk**

Hva du tror om dette spørsmålet helt avgjørende for hva du tror om relasjonen mellom Kina og USA på sikt, gitt Kinas fortsatte, økonomiske fremgang.

Det økonomiske maktforholdet mellom Kina og USA er også avhengig av hvor sterk vekst USA etter hvert klarer å få til. Hva tror du?

7. RMB SOM INTERNASJONAL VALUTA?

Banker i Taiwan vil nå kunne klarere RMB-transaksjoner, slik at Taipei, som Hong Kong, blir et ”offshore renminbi centre”.

Kina har bilaterale avtaler med 12-15 sentralbanker om fakturering i RMB og akkumulering av RMB-fordringer.

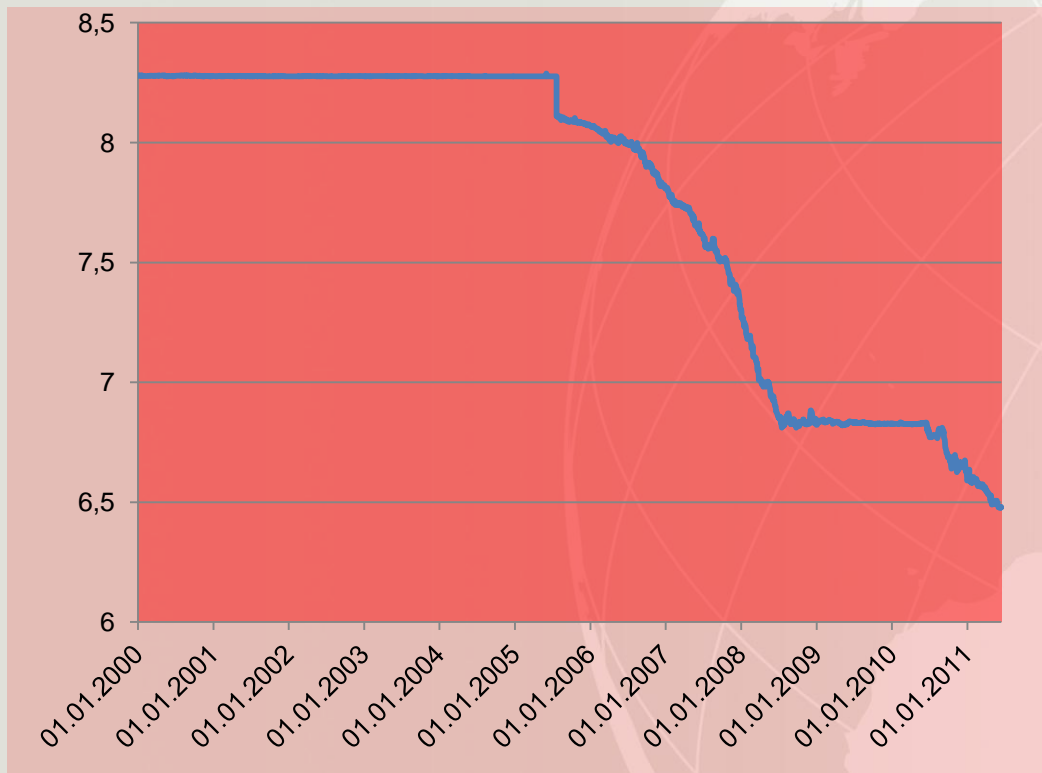
Men bare 6 prosent av eksport og 13 prosent av import i RMB.

McDonald’s og Caterpillar har utstedt RMB-bonds i Hong Kong
Men kan ikke ta pengene inn i Kina.

RMB deposits i Hong Kong sluttet å vokse.

- Vil Kina fortsette sin appresiering av RMB?

Samme kurs i dag som for ett år siden.

Trilemma i internasjonal finans

- Egen rentepolitikk
- Fast eller styrt valutapolitikk
- Frie kapitalbevegelser

Kan velge to av tre

- Hva har Norge valgt?
- Hva med Danmark?
- Og hva med Kina?

- Statsbanker står for 60 prosent av finansmarkedet
- Kunstig lav rente – financial repression – form for skattlegging av sparerne
- Kontroll med finansvesenet og fordeling av kapital.
Særlig gunstig i vanskelige tider, kfr. politikken fra november 2008, der tilsvarende 14 prosent av BNP i stimulans over 27 måneder, hovedsakelig ved økte utlån:
  - Til provinsmyndigheter
  - Til statsbanker

- Hvorfor skulle Kina ville ha RMB som internasjonal valuta?
  - Stolthet
  - Seigniorage

MEN: Mister kontroll på renter og/eller valutakurs

- Dessuten, vanskelig å tenke seg et land med bare ett parti sittende på verdens ledende valuta
  - Demokrati i Kina før RMB tar over for USD
  - Frie kapitalbevegelser før RMB tar over for USD
  - Kinas økonomi betydelig større før RMB tar over for USD

Shanghai som ledende finanssentrum i 2020 er vedtatt i Beijing.

Mulig å tenke seg det hva gjelder andre valutaer?

